

Всеукраїнської науково-практичної конференції "Концепція підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні". - Київ-Луцьк: "Вежа", 1996. - С. 3 - 16.

7. Фізичне виховання - здоров'я нації: Національна програма / Держ. Комітет України з фізичної культури і спорту. - К., 1999. - 25 с.

**ORGANIZATION OF THE MARKETING IN HEEs WITH THE
PHYSICAL CULTURE PROFILE CONCERNING EMPLOYMENT
OF THE GRADUATES
TANIA KURCHABA**

Lviv State Institute of Physical Culture

Analysis of the priorities in the marketing activities and the mechanism of adaptations in finding the solution of the employment problems among the graduates of the HEEs with the physical culture profile under present conditions and for the future.

**ПЕРЕДУМОВИ РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В РУМУНІЇ**

ГЕОРГІЙ АРДЕЛЯН

Тернопільський державний педагогічний університет

імені В.Гнатюка

Протягом історії Румунії фізичне виховання і спорт були невід'ємним елементом загальної виховної системи. В різні періоди розвитку вони зазнавали розквіту, застою і навіть занепаду, залежно від інтересів існуючого, в той чи інший час, суспільного ладу.

В румунську школу фізичне виховання як організований процес було введено досить пізно. У XVIII ст. такі освічені громадсько-політичні діячі як Г. Мочану, К. Давіла, С. Гарет) доклали немало зусиль, намагаючись ввести фізичне виховання в школі, але їх наміри залишилися на жаль, не реалізованими проектами.

Лише в законі про освіту 1864 р. стаття 113 передбачала введення фізичного виховання в ліцеях як обов'язкової дисципліни. На виконання закону міністерським наказом визначалось, що "гімнастика буде проводитись у спеціальних залах учнями всіх класів три рази на тиждень. В рамках навчальної програми 1866\67 рр. поряд з гімнастик

Тяжиться стрільба в ціль. Таке поєднання фізичних вправ з військовою підготовкою було закріплено у міністерському наказі у 1871 р. В ньому підкреслювалось, що всі школярі мають пройти початкову військову підготовку (3).

Але і на цей раз, через відсутність спеціально підготовлених вчителів, ця ідея не одержала повного втілення. Фізичне виховання в класах викладалось колишніми цирковими акробатами, пожежниками або відставними унтер-офіцерами. Уроки зводились до гімнастичних вправ.

В цей період спостерігаються наміри деяких педагогів уніфікувати зміст фізичного виховання, появляються різні правила, методичні вказівки та рекомендації.

Перше наукове обґрунтування необхідності введення фізичного виховання в навчальний процес було зроблено проф. Ясського університету С. Бернуцю в книзі "Педагогіка" (1870 р.). Він ставив за мету сформувати під час навчання в школі особистість, яка б поєднувала в собі височій рівень фізично-тілесного, інтелектуального розвитку і моралі.

Цього ж року був прийнятий закон про обов'язкове введення до навчальних програм уроків гімнастики. В ньому передбачались спеціальні курси щодо прийому на роботу в ліцеї та професійно-ремісничі школи вчителів гімнастики. Вони мали пройти обов'язковий конкурсний відбір. Кандидати повинні були показати знання з анатомії та гігієни, крім своєї спеціальної підготовки. З ініціативи тогочасного міністра освіти Кантілі до програм гімнастики додавались ще й вправи з фехтування. Гімнастика викладалась в початкових класах, поступово в уроки включалось фехтування і в старших класах уроки фізичного виховання трансформувались у заняття з військової підготовки.

На жаль, через слабку матеріальну і методичну базу, відсутність кваліфікованих кадрів у справі викладання фізичної культури домінував елементарний елемент, який витісняв гімнастичні вправи. З 1874 р. вийшла постановка румунського уряду, за якою військова підготовка стає обов'язковим компонентом навчальних планів державних ліцеїв.

Остаточно цей процес закріпив закон 1879 р., за яким в початкових і середніх школах вводилась обов'язкова військова підготовка, що мала за мету не тільки дати елементарні військові знання, але й зміцнювати здоров'я школярів. Цей елемент вважався дуже важливим у процесі навчання, що пізніше було визнано педагогічною помилкою.

За думку Н. Постолаке (3), перше вживання терміну *фізичне виховання* зафіксоване в програмі м. Беюш на 1892/1893 навчальний рік. Вважалося, що період імпрровізацій і пошуків в галузі фізичної культури почався в останні роки XIX ст. на початку XX ст., коли міністерство

освіти очолював. проф. Спіру Гарет (1897-1910 рр.). Він був автором реформ в освіті, які підняли її на якісно вищий рівень. Серед іншого, особливе місце в його реформі займали дії на поліпшення організаційних, методичних і практичних форм шкільного фізичного виховання. Уроки фізичного виховання були включені як обов'язковий предмет для всіх класів один раз на тиждень. Відділивши гімнастику від військової підготовки, міністр особисто контролював створення програм, підручників, методичних вказівок з фізичної культури для школи. Перші шкільні програми з фізичного виховання з'являються у 1898 р. за ініціативою міністра освіти Спіру Гарета. Їх авторами були К.І. Істраті, Н. Велеску та С. Петреску (1). Вони були спочатку створені для занять з хлопцями, а потім і з дівчатами. Проте зміст програм не зовсім відповідає румунським національним традиціям виховання, так як він був еkleктичним і включав надбання німецької системи Ф. Яна та А. Шпіса та французької системи Ж. Демені. Тут були вільні рухи і спеціальні вправи з предметами (металева палка, легка штанга, канат, прилади для стрибків, ходулі), вправи на приладах (стрибки з жердиною, паралельні бруси, кільця, перекладина та ін.) В цей час у румунській школі спостерігається боротьба між німецькою, французькою та шведською системами викладання фізичного виховання (2). Перемогла шведська модель фізичного виховання в школі — система П.Лінга. Вона домінувала в школах Румунії до 1924 р.

К.Кіріцеску (2) відзначає, що найголовнішим елементом цих програм стає проникнення у фізичне виховання школярів національної гри — ойна, яка стала популярною, найулюбленішою грою серед учнів. Ця гра використовувалась під час туристичних походів та прогулянок.

Для дітей, що мали вади фізичного розвитку, організовувались “літні колонії”, в яких проводилися різноманітні рухові ігри на свіжому повітрі тощо.

Починаючи з 1909 р. в шкільні програми була введена “шведська гімнастика”, яка поширилась після Першої світової війни у всіх румунських навчально-виховних закладах і національному Інституті фізичного виховання та спорту.

В цей період появляються перші підручники зі спеціальності вчених як першого професора фізичного виховання в Румунії Г. Мошкія, лікаря К. Істраті та ін. Головне місце у цих підручниках займає гімнастика, ігри на свіжому повітрі, екскурсії та військові вправи хлопців і дівчат. Відома українська письменниця Ірина Вільде описує як до цих вправ залучали й учнів українських гімназій м. Чернівці. В цей період літніх канікул їх вивозили на берег Чорного моря в табір напіввійськової молодіжної організації румунських скаутів “черчети”.

Одна з героїнь повісті так згадувала про це: "Нас крім того, вчили там військової справи. Ох, як же смішно дівчата прикладали гвинтівку до плеча! Тріснути можна було зо сміху!"¹.

Проте шкільне фізичне виховання в цей період носило формальний, спорадичний характер і повільно впроваджувалось в практику роботи шкіл, що очевидно можна пояснити сутністю тогочасного державного режиму та орієнтацією тодішніх викладачів фізичного виховання.

В 1924 р. була запроваджена нова програма. Наступного року була проведена її диференціація для навчальних закладів різних ступенів освіти (початкова школа і гімназії). До програми були введені вправи на гімнастичних приладах, вправи з метання, види боротьби, вправи на розвиток основних рухових здібностей. Вперше поряд з практичними навичками до програм були введені теоретичні поняття та методичні поради щодо специфіки фізичного виховання у дошкільних закладах та початковій школі. До цієї програми у 1928 р. вніс доповнення Б. Бидулеску. Після цього її структура набула сучасної форми. Вона була поділена на декілька розділів: гімнастику, ігри (включно з народними танцями), спорт (атлетизм з метанням списа, плавання, ковзани, лижні змагання, верхова їзда, перегони на човнах)².

Ця програма впроваджувалась за шведською системою, якою захоплювались на той час в Інституті фізичного виховання та спорту в Бухаресті.

В 1928 р. на фізичне виховання в середніх школах відводиться по 2 години тижнево для всіх класів і по дві години позакласних занять спортом для груп, сформованих з особливо підготовлених учнів різних класів. Це викликає появу в школах нових аналітичних програм. Програми фізичного виховання для середньої школи складались з наступних розділів: шведська гімнастика на приладах, навчальні ігри з акцентом на рухливі, національні (народні) танці, спортивні ігри (волейбол, баскетбол то ін.). З початком Другої світової війни шкільне фізичне виховання знову акцентується. Для початкової школи програма передбачає підготовку молоді до ефективного виконання військових обов'язків. До неї вносяться біг, метання, елементи боротьби, атлетизм. Все це проводиться у формі змагань і конкурсів. При наявності умов вводяться і сезонні види спорту, а саме: плавання, лижі, ковзани. Слід відзначити, що фізичне виховання в університетах не мало такої

¹ Вільде - Зібрання творів - К.: "Дніпро", 1986 - Т.4. С.396.

державної підтримки, як в середніх школах. Спортивні заняття відбувались із ініціативи самих студентів, які організовували різноманітні конкурси, табори відпочинку та туристичні походи в горах або на узбережжі моря під час канікул.

В нових обставинах і умовах життя, створених після Другої світової війни, фізичне виховання в румунській школі стає можливим для всіх дітей країни. Законом про реформу освіти, прийнятим 3 серпня 1948 р., фізичне виховання вводиться як обов'язковий навчальний предмет в навчальні плани всіх рівнів і типів шкіл по дві години на тиждень (3; 8). До цього школам дозволялось додавати годину занять у спортивних секціях. По всій країні почали будувати сотні спортивних майданчиків і десятки стадіонів. Для цього організовувались суботники, де молодь добровільно працювала над створенням спортивної бази.

Після реформи освіти 1949 р. шведська гімнастика втрачає свою вагомість, так як формується нова система, що теж, з відомих причин, носила військовий характер.

Уроки фізичного виховання набувають чіткої структури, яка передбачає чотири частини: організаційну; підготовчу; основну; заключну. Через рік ця структура скорочується до трьох частин: підготовчу, основну і заключну.

З 1950 р. було запроваджено проведення шкільних чемпіонатів, почала діяти мережа дитячих спортивних шкіл (2). Постановою уряду №146 з 1951 р. фізичне виховання стало обов'язковим для всіх навчальних закладів країни.

В 1953 р. вперше був проведений експеримент залучення спеціалістів для викладання фізичної культури в початковій школі (3). До цього часу уроки фізкультури вели класоводи.

З 1960 р. вводиться програма з періодичним оновленням через кожні 5-7 років. Структурні і змістові зміни в цій програмі були мінімальні. В основному доопрацьовувались: навчально-виховна мета фізичного виховання, його особливості в різних класах, вимоги до технічної підготовки учнів. Це дало свої позитивні результати. Після 1965 з'являються окремі програми з фізичного виховання для різних класів і різних типів шкіл¹. Але й ці програми вдосконалювались у 1972, 1973, 1984, 1989 рр. Зазнали змін різні їхні вимоги. Тричастинної структури уроку дотримувались до 70-х років, коли вона була реформована на так звані "кола" або "елементи". Цю структуру обгрунтував Йон Шиклов (8).

¹ cf.*** Evoluția conținutului și structurii programei de educație fizică școlară din România în corelație cu preocupările instituției naționale de învățământ superior de profil. 1997. — Pag. 26.

У 1989 р. з'являються нові підходи, які вносили у систему фізичного виховання національні риси: народні танці, народні ігри, національну боротьбу, а також плавання, елементи теорії фізичного виховання.

ЛИТЕРАТУРА

1. *** 100 de ani de la înființarea "Societății Profesorilor de Educație Fizică din România" // Ș.S., 1996. — N 2.
2. Kirițescu Constantin. *Palestrica — o istorie universală a educației fizice*. 1943. Reeditare în 1964.
3. Postolache Nicoalaie. *Istoria sportului în România. Date cronologice*. — București: Profexim, 1995.
4. *Programa de educație fizică pentru clasa a VIII-a a școlii de 8 ani aprobată cu nr.50363*. — București: EDP, 1963.
5. *Programa de educație fizică pentru clasa a XII-a*. — București: EDP, 1968.
6. *Programa de educație fizică pentru clasa I-IV învățământul primar aprobată cu nr.39020/1975*. — București: EDP, 1976.
7. *Programa de educație fizică pentru învățământul gimnazial aprobată cu nr.35244/1984*. — București: EDP, 1984.
8. Șiclovan Ioan. P.C.R. — *promotorul sportului de masă*. // REFS, 1971/ — N 4.

SHORT REVIEW OF PHYSICAL EDUCATION DEVELOPMENT HISTORY SINCE

18 CENTURY IS DESCRIBED IN THIS ARTICLE.

GEORGE ARDELIAN

Ternopil State Pedagogical University

First attempts to implement physical education in Romanian schools began in 18 century. The first scientific substitution of the necessity to implement physical education in schools was done by S.Bernutiu in 1870.

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗВИТКУ МАСОВОГО СПОРТУ НА КІПРІ

ДИМІТРИУ ДІМІТРАКІС

Національний університет фізичного виховання і спорту України

З метою складення уявлень про рівень розвитку масового спорту на Кіпрі був проведений історичний аналіз архівних документів, літературних джерел, нормативно-правових документів і статистичних документів соціально-демографічного характеру. При цьому ми виходили з положення про те, що при удосконаленні масового спорту необхідно